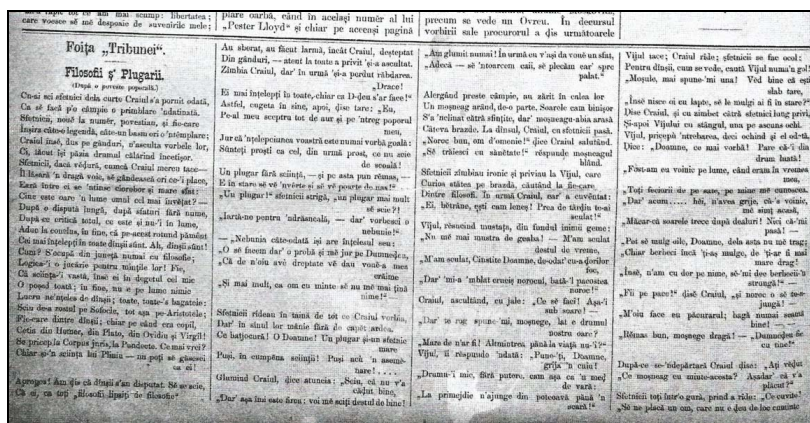

2016 - ANUL COȘBUC (XXXVI):

„Ziua bună de dimineață se cunoaște”, cu ... „Filosofii și plugarii”

–„Drace! Ei mai înțelepți în toate, chiar ca D-zeu s’ar face!”–

În preajma celor 150 de ani de la nașterea lui George Coșbuc (la 8/20 septembrie 1866) se cuvine a stăruii asupra debutului marelui poet. Debutul publicistic propriu-zis al lui Coșbuc a avut loc în „Tribuna” (chiar în anul fondării), când cotidianul sibian a prezentat o snoavă versificată - în foileton -, în trei numere din „Foița Tribunei” (nr. 188-190 din 5/17 decembrie - 8/28 decembrie 1884). Snoava „Filosofii și Plugarii (după o poveste populară)” este o compoziție vastă, cu peste 350 de rânduri, semnată sub pseudonimul C Boșcu (anagrama numelui Coșbuc) fiind prima creație consistentă a studentului înscris la Universitatea clujeană. Debutul lui Coșbuc va fi relatat chiar de directorul fondator al Tribunei, Ioan Slavici:

«„Într-una din zile am primit la redacțiune, pentru foița Tribunei, un manuscript, curat și citet, o snoavă versificată. Autorul se subscria Boșcu și plicul fusese-n Cluj pus la poștă. Mi se părea lucru învederat, că acel Boșcu e-ncepător, student la universitatea din Cluj, și mă bucuram, căci n-o fi, poate, adevărat că ziua bună de dimineață se cunoaște, dar nu mai încape nici o îndoială, că cei în adevăr aleși chiar de la începutul lucrării lor își dau destoiniciile pe față. Mi-a plăcut snoava, am publicat-o și mi-am aprins paie-n cap. Bechnitz avea obiceiul de a citi ziarul pe la cinci după amiază, când paginațiunea era gata de tipar. Așa a făcut și data aceasta, și era foarte supărat. Era adecă de părerea că asemenea lucruri se publică pentru numărul de duminică ori în ajunul unei sărbători și numai după ce au fost anunțate cu o zi, două mai înainte.

- Prea îi crezi pe cititori proști, i-am răspuns eu. Ei își dau foarte bine samă despre ceea ce citesc.

- Nu-i socotesc de loc proști, mi-a întîmpinat el, dar îi știu oameni care au fiecare treburile sale și citesc de obicei în pripă, cum s-ar zice printre picături. De aceea trebuie să le tragi luarea-aminte asupra lucrărilor de oarecare importanță și să le vorbești despre asemenea lucruri mai ales duminicile și zilele de sărbători, când ei n-au altă treabă.

Ziua următoare au dat năvală unul după altul ceilalți, ca să afle cine a scris snoava, unde se află el, ce rost are, și cei mai mulți erau de părerea lui Bechnitz și stăruiau ca neapărat să-i scriu lui

„Boșcu”, rugându-l să ne mai trimită ceva pentru ca să fac publicarea după ce voi fi anunțat-o pentru un număr de sărbătoare. Nu numai că i-am scris apoi, dar i-am mai și trimis volumul de poezii al lui Eminescu, precum și novelele mele.

După câteva zile mi s-au înapoiat cele trimise cu observațiunea că la Universitatea din Cluj adresantul e necunoscut.»

Povestirea folclorică anecdotică „Filosofii și plugarii” satirizează o prejudecată des întâlnită în cercurile puterii, indiferent de epocă: „superioritatea învățaților” față de oamenii satelor, ce nu au cunoscut decât „școala vieții”.

Tema povestirii în versuri este dezvăluită încă din primele rânduri:

«Cu-ai sei sfetnici de la curte Craiul s'a pornit odată, / Ca să facă p' o câmpie o primblare ndatinată. „Sfetnicii, nouă la număr, povestiau, și fie-care/ Înșira câte-o legendă, câte-un basm ori o'ntâmplare; (...) „Eară între ei se'ntinse ciorobor și mare sfat: / Cine este oare'n lume omul cel mai învățat? —,După o dispută lungă, după sfaturi fără nume, / După ce critică totul, ce este și nu-'i în lume, „Aduc la conclud, în fine, că pe-acest rotund pământ/ Cei mai înțelepți în toate dânșii sunt. Ah, dânșii sunt !»

Craiul deranjat de larma și sfada sfetnicilor și, meditănd la tema discuțiilor, le-a întrerupt polemica afirmând că ei sunt proști și chiar un plugar ar putea să le dea lecții: «Zîmbia Craiul, dar' în urmă și-a pierdut răbdarea. Drace! / Ei mai înțelepți în toate, chiar ca D-zeu s'ar face!” „Astfel cugeta în sine, apoi zise tare: Eu, / Pe-al meu sceptru tot de aur și pe'ntreg poporul meu, „Jur că'nțelepciunea voastră este numai vorbă goală:/ Sunteți proști ca cel din urmă prost, ce nu scie de școală! „Un plugar fără știință, - și pe asta pun rămas,- / E în stare să vă'nvârte și să vă poarte de nas!»

După prima reacție uimită a înțelepților, în drum spre palat, craiul și sfetnicii săi opriră lângă un moșneag; sub privirile ironice ale înțelepților, craiul îi pune câteva întrebări moșului, toate răspunsurile acestuia fiind pline de înțelesuri.

Să urmărim ultimele replici ale provocării:

«Moșule, mai spune-'mi una ! Văd bine că ești slab tare, / Însă nisce oi cu lapte, să le mulgi ai fi în stare? „Zise craiul, și cu zîmbet către sfetnici lung privi, / Și-apoi Vîjului, cu stângul, una pe ascuns ochi.»

Răspunsul moșneagului l-a satisfăcut pe crai, dialogul oferindu-i craiului posibilitatea să dovedească sfetnicilor lipsa lor de înțelepciune și incapacitatea de a înțelege semenii și modul lor de trai:

«„Pot să mulg oile, Doamne, dela asta nu mă trag; / Chiar berbeci încă ți-aș mulge, de ți-ar fi mai mare drag!“» Însă, n'am cu dor pe nime, să-'mi dee berbecii-'n strungă! -/ „Fii pe pace!” zise Craiul, „și noroc o să te-ajungă! -“ „M-oiu face eu păcurarul; bagă numai seamă bine! -“ / „Rămas bun, moșnege dragă!- „Dumnezeu fie cu tine!”»

Craiul își întreabă sfetnicii dacă le-a plăcut moșneagul:

«Sfetnicii toți într'o gură prind a râde: „Ce cuvinte!/ „Să ne placă un om, care nu e, zău, deloc cuminte,

E nebun! Atâta-‘i totul! ... La ntrebarea cea dintâiu/ A răspuns moșneagul bine, a vorbit cu căpătâiu;

Însă cât ‘și-a deschis gura la a doua întrebare/ Am văzut pe loc că dânsul logică firească n-are,

Nu cunoaște nici sintaxa, nici gramatica, în fine, / N-a vorbit nimic pe cale și nimic n-a răspuns bine! - (...))»

Văzând că nu reușește să-și convingă sfătuitoarii, craiul îi amenință cu spânzurătoarea, dacă nu reușesc să deslușească răspunsurile moșneagului: «„Ascultați dar’ toți acuma, ce doresc și vreau să spun:

Dacă nu-mi veți sci da seama de tot, ce-am vorbit acuma, / Cu bătrânul de pe brazdă, atunci, las deoparte gluma –

Și pe toți, pe toți vă spânzur! Mă jur pe cerescul soare, / Că deși sunteți voi sfetnici, vă pun în spânzurătoare! ->»

După primul șoc, constatând că nu reușesc să descurce ițele răspunsurilor moșneagului – după ce au „citit prin lexicoane, prin gramatici și-alte cărți”, se hotărăsc să meargă toți la moșneag acasă, pentru a-se lămuri; vizita la casa moșului o fac la lăsatul serii, astfel încât să nu-i zărească nimeni:

«Bună seara! - Seara bună! Vai de mine ce păcat,/ Ce necaz vă poartă oare, de umblați noaptea prin sat?!” „Sfetnicii i-au spus năcazul. „Te rugăm dar’, și ne-ajută,/ Căci de nu, viața noastră mâne în zori de zi’i perdută!” - (...)“Dar’ moșneagul e cuminte: sci să ‘nvârtă bine jocul./ Și, când are ac și ață, coasă al dracului cojocul. (...))»

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa on-line:

<http://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2016-anul-cosbuc-xxxvi-ziua-buna-de-dimineata-se-cunoaste-cu-filosofii-si-plugarii-119322.html>

În: *Tribuna*, 04 septembrie 2016.

Arhiva Anunturi online Tribuna sporturilor Publicitate Redactia Tipotrib E-mail Telefon Facebook

Tribuna
Dintotdeauna pentru totdeauna!

Eveniment Actualitate Stirile de pe strada mea Sport Cultura Sanatate Timp liber Tribuna femeilor Descopera lumea

2016 - anul COȘBUC (XXXVI): „Ziua bună de dimineață se cunoaște”, cu ... „Filosofii și plugarii”

04.09.2016 23:31 1683 vizualizari 0 comentarii

Share 0 Tweet 0 Share New

Cautare